

Az ilyen meglátások túlemelnek a történészperpatvarokon, sőt magán a történelmen, ha ezt úgy fogjuk fel, ahogyan Paul Valéry: „A történelem az emberi agy kémiaiájának legveszélyesebb terméke.” Ez a képzelt történelem. Sok van belőle. És van egy, amelynek termékei vagyunk. Ez a történelem az ember büntetése azért, mert elárulta az állatokat – mondogatta Cioran, korunk egyik jellegzetes gondolkodója. Büntetés, mert „az ember azért született, hogy úgy éljen, mint az állatok – és olyan kalandba vetette magát, amely nem természetes, idegen tőle”. A lényeg – tűnődött el Cioran – az Őszövetségben olvasható: „Eredendő bűn, Ördög, kiűzetés a Paradicsomból – ha ezeket tudományos nyelvre fordítjuk, elég ahhoz, hogy a történelmet a maga egészében megértsük. A részletekről a történészeket kell olvasni...” Csakhogy a részletekben is feltárul az egész. Ezen a szinten a történeti problémák úgy összefonódnak életünk problémáival, hogy mint a legnagyobb katolikus költőnk, Pilinszky János mondta egy pszichológusnak: „Az élet problémái nem megoldhatók, csak elviselhetők. Te úgy gondolkozol, hogy az életben problémák vannak és megoldásokra van szükség, én meg úgy, hogy az életben tragédiák vannak és irgalomra van szükség.” A történésznek tudnia kell, hogy a problémák jellemzésében nincs irgalom, és amíg van európai kultúra, földi bírāja a lelkiismerete. Privilegizált pillanat? E kérdésre a Történelem ad választ.

E számunk szerzői

Bogdan Adamczyk (1965) – minorita szerzetes, Rychwald (Lengyelország)

Bárdos Tamás (1949) – nyugdíjas, Budapest

Berecz Ágnes Gabriella (1958) – köztisztviselő, író, Budapest

Berki Ádám-József (1996) – egyetemi hallgató, Marosvásárhely (Románia)

Búzás Gergely (1965) – régész, múzeumigazgató, Budapest

Csörsz István (1942–2018)

Fenyvesi Félix Lajos (1946) – költő, újságíró, Budapest

Heltai Gáspár (1510?–1574?)

Käfer István (1935) – irodalomtörténész, bibliográfus, szlovakológus, Budapest

Kocsis István (1940) – író, drámaíró, Budapest

Kovács Gábor (1966) – tanár, Szeged

Kriza Ildikó (1939) – néprajzkutató, Budapest

Krizsai Mónika (1968) – könyvtáros, Balatonfenyves

Miskolczy Ambrus (1947) – egyetemi tanár, történész, Nagykovácsi

Móser Zoltán (1946) – irodalomtörténész, fotóművész, Bonyhád

Prokopp Mária (1939) – művészettörténész, egyetemi tanár, Budapest

Suhai Pál (1945) – költő, tanár, Budapest

Szentmártoni Szabó Géza (1950) – irodalomtörténész, Budapest

Szörényi László (1945) – irodalomtörténész, kritikus, Budapest

Toót-Holló Tamás (1966) – író, szerkesztő, Budapest

Varga Imre (1950) – költő, író, műfordító, jógaoktató, Dunakanyar

Zalán Tibor (1954) – költő, író, drámaíró, Budapest